

MAHATMA GANDHI UNIVERSITY
M A RESTRUCTURED SYLLABUS - P G CBSS
M A DEGREE EXAMINATION
MODEL QUESTION PAPER
I SEMESTER
FACULTY OF LANGUAGE AND LITERATURE
BRANCH VI SANSKRIT (Special) VYAKARANA
COURSE V CORE V AYURVEDA AND HYGIENE
Selected portions from Ashtangahridaya – Sootrasthana.

Time : 3hrs.

Weight : 30

संस्कृतभाषायामुत्तराणि देयानि । देवनागरीलिपिरुपयोक्तव्या ।

I अधोनिर्दिष्टेषु एकं पुटमनतिक्रम्य पञ्च कारिकाः पूरयित्वा व्याख्यात

1x5=5

1. कालार्थकर्मणां योग हीनमिथ्यातिमात्रकः -----
2. दर्शनस्पर्शनप्रश्नैः परीक्षिते च रोगिणाम् -----
3. चक्षुस्तेजोमयं तस्य विशेषात् श्लेष्मतो भयम् -----
4. अर्धशक्त्या निषेव्यस्तु बलिभिः स्निग्धभोजिभिः -----
5. मासैर्द्विसंख्यैर्मासाद्यैः -----
6. सौम्यत्वादत्र सोमो हि -----
7. शकृतः पिण्डकोद्वेष्टप्रतिष्यायशिरोरुजः -----
8. नित्यं हिताहारविहारसेवी -----

II पुटद्वयमनतिक्रम्य अधो निर्दिष्टेषु पञ्चानां प्रश्नानामुत्तराणि लिखत

2x5=10

9. त्रिदोषाणां अहोरात्र्यादिषु वृध्यादीन् कारिकाः समुल्लिख्य विशदयत ।
10. आयुर्वेदे पादचतुष्टयं कारिकाः समुल्लिख्य विवृणुत ।
11. अभ्यङ्गेन जायमानान् गुणान् तस्य निषेधविषयांश्च कारिकासहितं वर्णयत ।
12. व्यायामेन जायमानान् गुणान् तस्य निषेधविषयांश्च कारिकासाहाय्येन विशदयत ।

13. उत्तरायणदक्षिणायनकालौ कारिकाभिः सह प्रतिपादयत ।
  14. ग्रीष्मे हितान्यहितानि च भक्ष्याणि पेयानि च कारिकाः संलिख्य वर्णयत
  15. विकाराणामनुत्पत्त्यै संक्षेपतः अनुष्ठेयान् धर्मान् कारिकां विवृत्य वर्णयत ।
  16. विण्मूत्रजेषु रोगेषु अनुष्ठेयानि कारिकासमुल्लेखनपुरस्सरं निरूपयत ।
- III अधोनिर्दिष्टेषु त्रयाणां प्रश्नानां उत्तररूपेण दीर्घान् प्रबन्धान् आरचयत

5x3=15

17. सुखार्थाः सर्वभूतानामित्यारभ्य ग्रन्थकारेण दीयमानान् उपदेशान् संगृहणीत ।
  18. हिमर्तुं वर्णयित्वा तत्र कर्तव्यान् अकर्तव्यान् च विशदीकुरुत ।
  19. वर्षाकाले अनुष्ठेयान् अहितांशच विशदीकुरुत ।
  20. वसन्ते स्वास्थ्यरक्षणार्थं अनुष्ठेयां चर्यां विशदयत ।
  21. भेषजक्षपितानां शान्त्यै किं कर्तव्यम् ?
  22. ग्रीष्माचर्या वर्णयत ।
-